

საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და ეფექტური განვითარება ეროვნული კონსულტაციის მოკლე ანგარიში

საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და ეფექტური განვითარება CSO Development Effectiveness

სასტუმრო ვერე პალასი, ბაკურიანი, 25-27 ივნისი, 2010
Vere Palasi Hotel, Bakuriani, 25-27 June, 2010

25-27 ივნისს ბაკურიანში ჩატარდა სამუშაო შეხვედრა, რომელიც ეძღვნებოდა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ეფექტურობის საკითხებს.

შეხვედრა ორ ძირითად მიზანს ისახავდა: ერთის მხრივ ქართული საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ჩართვას განვითარების ეფექტურობის გლობალურ პროცესში, რომელიც საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ეფექტურობის ღია ფორუმის ეგიდით მიმდინარეობს და მეორეს მხრივ, საქართველოში საზოგადოებრივი ორგანი-

ზაციების განვითარების ეფექტურობის ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრას.

სამუშაო შეხვედრას ესწრებოდა 35 წარმომადგენელი, მათგან 27 საზოგადოებრივი ორგანიზაციებიდან, 7 დონორი ორგანიზაციებიდან და 2 ხელისუფლებიდან და ადგილობრივი თვითმმართველობიდან. შეხვედრა ორგანიზებული იყო სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტის მიერ. ფინანსური მხარდაჭერა უზრუნველყოფილი იყო ევროპის არასამთავრობო ორგანიზაციების კონფედერაციის – CONCORD და ფონდ ღია საზოგადოება საქართველოს მიერ.

შეხვედრის დასაწყისში მონაწილეებმა იმსჯელეს პარიზის დეკლარაციის და აკრას სამოქმედო გეგმის ძირითად კომპონენტებზე. აღინიშნა, რომ აქცენტის გადატანა დახმარების ეფექტურობიდან განვითარების ეფექტურობაზე და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ამ პროცესის თანაბარ უფლებიან პარტნიორებად აღიარება აკრას დოკუმენტში პროგრესული და მეტად მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო. რაც თავის მხრივ კიდევ უფრო მეტ პასუხისმგებლობას აკისრებს საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს იყონ უფრო ეფექტური და აქტიურად ჩაერთონ განვითარების პროცესში.

მონაწილეებმა იმსჯელეს განვითარების პროცესში საზოგადოებრივი ორგანიზაციების როლზე. აღინიშნა, რომ ქართული საზოგადოებრივი ორგანიზაციები აქტიურად არიან ჩართული განვითარების პროცესის სხვადასხვა მიმართულებებში და მათ შედარებითი უპირატესობა აქვთ მთელ რიგ ასპექტებში. კერძოდ, სექტორში აკუმულირებულია ცოდნა განვითარების სხვადასხვა ასპექტებზე, არსებობს ამ ცოდნის გადაცემის დამუშავებული მექანიზმები, ორგანიზაციებმა კარგად იციან ადგილობრივი და თემატური პრობლემატიკა, აქვთ კვლევის უნარჩვევები, ხშირ შემთხვევაში ისინი გამოდიან ახალი და ნოვატორული ინიციატივებით. თუმცა არსებობს ბევრი გამოწვევა, რომელიც სექტორის წინაშე დგას მოცემული მომენტისათვის. მათ შორის განსაკუთრებით ხაზი გაესვა იმ ფაქტს, რომ სექტორი მნიშვნელოვნად არის დასუსტებული, დაბალია საზოგადოებრივი აღიარება, უკუკავშირი მოსახლეობასთან, არ არსებობს განვითარების ერთიანი ხედვა, მოიკოჭლებს პარტნიორობა და სექტორული სოლიდარობა, მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს გამჭვირვალობას და ანგარიშვალდებულებას.

მონაწილეებმა დამოუკიდებელ ჯგუფებში იმსჯელეს შიდა და გარე ფაქტორებზე რომლებიც გავლენას ახდენენ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ეფექტურობაზე. თითოეულმა ჯგუფმა პლენარულ სხდომაზე წარმოადგინა იმ ძირითადი ფაქტორების ანალიზი, რომლებიც მოცემულ რეალობაში ყველაზე მეტად აქტუალურია.

შიდა ფაქტორებში გამოიყო ოთხი გამსხვილებული საკითხი: ინსტიტუციური განვითარება, ანგარიშვალდებულება და გამჭვირვალობა, ეფექტურობა, და პარტნიორობა. თითოეულ ფაქტორთან მიმართებაში გაანალიზდა არსებული სიტუაცია და გამოწვევები. ხაზი გაესვა ისეთი საკითხების მნიშვნელობას და პრიორიტეტულობას, როგორცაა – ახალი ლიდერები და ახალი სახეები, დაფინანსების ჰომოგენურობა, მონიტორინგის და შეფასების სისტემების და უნარების დეფიციტი, სამიზნე ჯგუფების დაბალი ჩართულობა, საზოგადოებასთან ანგარიშგების არაეფექტური პრაქტიკა, პლატფორმების, ქსელების, და კოალიციების სიმცირე და ა.შ.

გარე ფაქტორების ანალიზისას გამოიყო სამი ძირითადი საკითხი: ურთიერთობა ხელისუფლებასთან, დონორებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების პოლიტიკა, დაფინანსების წყაროები. დისკუსიების და ანალიზის საფუძველზე გამოიკვეთა პრიორიტეტული გამოწვევები – ხელისუფლებასთან ურთიერთობის ინსტიტუციონალიზაციის აუცილებლობა, ხელისუფლების სიხისტე პოლიტიკური მნიშვნელობის საკითხებზე დიალოგში, დონორებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ეფექტური კომუნიკაციის დეფიციტი, დაფინანსების წყაროების ჰომოგენურობა.

შეხვედრის მეორე დღეს მონაწილეებმა იმსჯელეს იმ ღირებულებით პრინციპებზე, რომლებიც განსაზღვრავენ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ეფექტურობას. გამოიყო 26 პრინციპი, რომლებიც მონაწილეთა აზრით ყველაზე მნიშვნელოვანია საქართველოს რეალობისათვის. კერძოდ, ფოკუსი საზოგადოებაზე, სოლიდარობა, კავშირი მოსახლეობასთან, მდგრად შედეგებზე ორიენტაცია, ანგარიშვალდებულება, გამჭვირვალობა, ფოკუსი სიღარიბის დაძლევაზე, თანმიმდევრულობა, პარტნიორობა\თანამშრომლობა, ხარჯეფექტურობა, ადამიანის უფლებები და სოციალური სამართლიანობა, მდგრადი გავლენა, კეთილსინდისიერება, მოწოდებულობა, წარმომადგენლობითობა\ლეგიტიმურობა, სამოქალაქო გამბედაობა, კანონის უზენაესობა, თვითგანვითარება, მაღალი ხარისხის სერვისები, მიზნობრივი ჯგუფის ჩართულობა, მოხალისეობა, დამოუკიდებლობა\მიუკერძოებლობა, თანასწორობა\თანაბარი შესაძლებლობები\ტოლერანტობა, პრინციპულობა, გენდერული თანასწორობა, საქმიანობის კოორდინაცია. გამოყოფილი პრინციპებიდან, მონაწილეობითი რანჟირების მეთოდით შეირჩა 6 ყველაზე პრიორიტეტული პრინციპი: ფოკუსი საზოგადოებაზე, ადამიანის უფლებები და სოციალური სამართლიანობა, პარტნიორობა, მდგრად შედეგებზე ორიენტირება სამოქალაქო გამბედაობა/პასუხიმგებლობა, მაღალი ხარისხის სერვისი. მონაწილეებმა ჯგუფებში შეიმუშავეს პრიორიტეტული პრინციპების ეფექტური რეალიზაციის გზები.

შეხვედრის მონაწილეებმა ასევე იმსჯელეს ხელსაყრელი გარემოს სტანდარტებზე და შეიმუშავეს გარემოს გაუმჯობესებისათვის აუცილებელი ღონისძიებები. დონორების პოლიტიკასთან მიმართებაში გამოიკვეთა ისეთი საკითხები, როგორცაა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და დონორებს შორის კომუნიკაციის გაუმჯობესება, პროგრამების უფრო ეფექტური მისადაგება არსებულ პრობლემებთან, პროგრამული დაფინანსება და ინსტიტუციურ განვითარების ხელშეწყობა, დონორებს შორის უფრო ეფექტური კოორდინაციის აუცილებელობა, ბიუროკრატიული პროცედურების მინიმიზაცია, გრძელვადიანი პოლიტიკებზე ორიენტაციის აღება.

კანონმდებლობასთან მიმართებაში აღინიშნა, რომ საკანონმდებლო ბაზა საკმაოდ განვითარებულია, თუმცა იგი საჭიროებს შემდგომ სრულყოფას, რათა მან შეიძინოს საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ხელშეწყობი ხასიათი. ამისათვის მნიშვნელოვანია, საგადასახადო კანონმდებლობის გაუმჯობესება და მასში საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების მასტიმულირებელი დებულებების შეტანა, აგრეთვე ბიზნესის მხრიდან სექტორის მხარდაჭერის მეტი სტიმულირება საკანონმდებლო დონეზე. აუცილებელია მოხალისეობის სამართლებრივი რეგულირება, რომლის არ არსებობაც მნიშვნელოვნად აფერხებს ამ ინსტიტუტის განვითარებას საქართველოში. აგრეთვე მნიშვნელოვანია საზოგადოებრივად სასარგებლო საქმიანობის სახელმწიფოს მხრიდან დაფინანსების ეფექტური

მექანიზმების/ფორმების ჩამოყალიბება, მისი ინსტიტუციონალიზაცია და დაფუძნება გამჭვირვალობისა და სამოქალაქო სექტორის ჩართულობის პრინციპებზე.

მონაწილეებმა ცალკე საკითხად გამოყვეს ანგარიშვალდებულება და გამჭვირვალება. განხილულ იქნა ისეთი ძირითადი საკითხები, როგორც არის ანგარიშვალდებულება საზოგადოებასთან, დონორებთან და სახელმწიფოსთან, გამჭვირვალობა, ნდობის ჩამოყალიბება და ცნობადობის გაზრდა. აღინიშნა, რომ ანგარიშვალდებულება დონორებთან და სახელმწიფოსთან მოწესრიგებულია, რადგან ეს საკითხი დარეგულირებულია კანონმდებლობით და კონტრაქტებით. რაც შეეხება ანგარიშვალდებულებას საზოგადოებასთან და სამიზნე ჯგუფებთან, გამოწვევები ამ საკითხში ჯერ კიდევ სერიოზულია. შემუშავებულ იქნა წინადადებები საკითხის მოსაგვარებლად. აღინიშნა, რომ აუცილებელია ანგარიშვალდებულების შესახებ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ერთიანი სტრატეგიის შემუშავება და ე.წ სექტორული ანგარიშვალდებულების კულტურის დანერგვა.

შეხვედრის ბოლოს შეჯამდა გაწეული სამუშაო. აღინიშნა, რომ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ეფექტურობაზე მუშაობა მეტად მნიშვნელოვანი პროცესია და მასზე აქცენტების გადატანა დროულია. პროცესის გაგრძელება და მისი სწორი მიმართულებით წარმართვა მნიშვნელოვნად წაადგება როგორც საზოგადოებრივი სექტორის განვითარებას ასევე ქვეყნის განვითარების ეფექტურობას. შეხვედრის მონაწილეთაგან შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომელმაც პასუხისმგებლობა აიღო სამუშაო შეხვედრის ანგარიშის მომზადებაზე და პროცესების შემდგომ განვითარებაზე. ხაზი გაესვა ასევე, რომ პროცესები უნდა წარმართოს საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განვითარების ეფექტურობის ეროვნული პლატფორმის შექმნისკენ.

